

”הַיְהוּדִי” *

(סדרה ומערכ).

היו ימים והיהדות הלאומית הסודרנית שבארצות-המזרח של אירופה היתה מתנאית על אחותה, היהדות המערבית, בהבנתה המקיפה את שארית-היהודים ובחזירתה העמוקה אל סודות קיומנו ומהותו. ונמצאו אנשים בין נושאי היהדות-המזרחית, שהרחיקו עוד ללכת ואמרו, כי שתי השקפות-עולם שונות ושני מיני יחסי-החיים שונים מפורדים בין שני תחומי-יהדות אלה. אחד-העם, שהיה טוען בשמה של היהדות-המזרחית, גלה מדור תחתון ומדור עליון: אחינו שבמזרח, אף-על-פי שמחוסרי זכויות אנושיות ואזרחיות הם, והמלחמה כעד השגת הזכויות האלה עדין לא נגמרה, בכל זאת אין דעתם ורצונם מכוונים רק אל השגת חשויו והתנשמותו בתיים. שאלת קיום לאומי, כאישיות לאומית פועלת ויוצרת בפני עצמה, שומרת נתיבה בעולם. והללו שבמערב, מאישי-הזכויות מכבר, אין להם כלום בעולם הצבורי חוץ משמירה מעולה על זכויות אלה, שנקנו בעמל רב, כדי שלא יקפתון ולא ימעיטון; ואף הציונות המערבית—הנועה זו שבאה לכאורה, לשנות מעיקרם את יחסי-החיים הקבועים, — לא נכראה תחלה רק כדי להרגיע את דבי-הצבור העברי. כי אם באמת יבנו להם בני-ישראל בית בארצם, הרי יתדל הורם הכלתי-פומק של יהודי המזרח למערב ולא יטרידו עוד את עולמם השאנן והכובז בצעקותיהם ומפאוכיהם; בעיקר באה הנועה זאת אך כעד האחים המדוכאים שבארצות-המזרח התצוקות, אולם הם, יהודי המערב, התרבותיים והמיושנים, אינם זקוקים לה ולא הם אשר יתברכו מטובה. הבדלים אלה הלכו

אמת המדה של ספור טוב היא הסגולה שבו לתפוס מקום בכריסוסמטיה לתינוקות; של ספר טוב — הסגולה להתן תורה לבן-מצוה ליום מלאת לו שלש-עשרה שנה; אמת המדה של סופר חשוב — אי-פוזיות, קפאון על צורות ותכנים והכנעה לתורת רב; של עורך הגון — אדם בעל מסורת, אשר לבו רחק מחוץ וישר וחוש אמתשי הלל בקרבו. והנה זכינו כבר לסופרים קדושים בחייהם, שאמרו, חלילה, להרהר אתריהם ולבקם, שהרי הם קיין העם, רכושו, נחמתו. ואם יעיו איש לפגוע במי-שהוא מן המקובלים מיד ילששו עליו עינים: מה אתה עושה לנו? את נחמת האומה אתה בא דגזול מאתנו? — „יעיו לפגוע“ — תפס לשון בני אדם. אדרבה, ינסח לפגוע בכבוד מקובל — מי מן העורכים יתן לו מקום בעתונו?

אמנם, חזיונות אלו אפשר לפרשם, אפשר אולי גם לחייב את מציאותם. העניות בהומר וברוח גרמה לכך. קסן הוא הורם של כחות צעירים ורעננים אשר יבואו בהמון, ישתערו בקול חונג, יתירדו את הלבאים שכעי-השנים מרבעם, יאחזום בתלהלי-שיבתם וינעניו נענועים חזקים כהנוע הדגן בכברה. יורו הלאה בשאט-נפש את הפסולת ואת המשקע ויגרשו במקלותיהם תורת-בית-רב הבלה.

כן, מובנים ומוסברים חזיונות אלו. אולם לא חמיר מפיגה ההכנה את השגות.

שנואים עליו כל סדרינו, המעיקים ומתניקים תחתיהם כגלידו-קרח כל פרפורי נשמה ועגנה.

א. ש.

”Der jude” בעריכת ד”ר מרטין בובר.

הוצאת לויט, ברלין.